

Suomen UNESCO-toimikunta
Finlands UNESCO-kommission
Finnish National Commission for UNESCO

Suomen Unesco-toimikunnan toimintakertomus 2018

Suomen valtuuskunta
Unescon hallintoneuvoston
204. istunnossa
(kuva: OKM/Kati Anttalainen)

YK:n kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unesco perustettiin vuonna 1945. Perussääntönsä mukaisesti Unescon tehtävänä on ”myötävaikuttaa rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen edistämällä kansojen välistä yhteistyötä kasvatuksen, tieteen ja kulttuurin avulla”. Unesco on yksi YK:n erityisjärjestöistä. Erityisjärjestöt ovat itsenäisiä kansainvälisiä järjestöjä, joilla on omat jäsenvaltionsa, omat päätösvaltaiset ja toimeenpanevat elimensä sekä oma budjettinsa. Unescon peruskirjan allekirjoitti vuonna 1946 yhteensä kaksikymmentä valtiota. Järjestöön kuuluu syksyllä 2017 pidetyn, 39. yleiskokouksen jälkeen 195 jäsenmaata ja 10 liitännäisjäsentä. Unescon korkein päättävä elin on joka toinen vuosi kokoontuva yleiskokous, joka vastaa politiikan peruslinjauksista ja hyväksyy ohjelman ja budjetin. Päätösten toimeenpanon seurannasta vastaa 58 jäsenmaasta koostuva, kaksi kertaa vuodessa kokoontuva hallintoneuvosto. Suomi valittiin 39. yleiskokouksessa hallintoneuvostoon nelivuotiskaudelle, joka päättyy marraskuussa 2021.

Järjestön toimialoja ovat kasvat- ja koulutus, luonnon-, yhteiskunta- ja humanistiset tieteet, kulttuuri (mukaan lukien maailman kulttuuri- ja luonnonperintö) sekä viestintä ja tiedonvälitys. Unescon päämaja sijaitsee Pariisissa. Järjestön kotisivun osoite on www.unesco.org.

Unesco oli ensimmäinen kansainvälisen sivistisyhteistyön järjestö, joka avautui Suomelle toisen maailmansodan jälkeen. Suomi liittyi Unescoon kymmenen vuotta järjestön perustamisen jälkeen vuonna 1956. Vuotta aikaisemmin Suomi oli hyväksytty Yhdistyneiden kansakuntien jäseneksi.

Unescon ja jäsenmaiden välisinä yhteistoimintaeliminä toimivat suurimmassa osassa jäsenmaita kansalliset Unesco-toimikunnat. Kansalliset toimikunnat ovat Unescon erityispiirre YK-järjestelmässä – Unesco on ainoa YK-järjestö, jolla on kansallisten toimikuntien muodostama globaali verkosto tukenaan. Useimmilla jäsenmailla on lisäksi pysyvä edustusto Unescossa. Myös edustustot toimivat linkkinä Unescon ja jäsenmaiden välillä.

Heti Suomen liittymisen jälkeen asetettiin opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen Suomen Unesco-toimikunta, jonka tehtävänä on avustaa valtioneuvostoa Unescon toimintaan liittyvien kysymysten valmistelussa ja hoidossa. Toimikunnan jäsenet edustavat järjestön eri toimialoja ja siten toimikunta tuo koulutus-, tiede-, kulttuuri- ja viestintäalan suomalaiset asiantuntijat Unescon maailmanlaajuisten

verkostojen yhteyteen. Toimikunnan tehtäviin kuuluu myös viestittää kuvaa suomalaisista opetus-, tutkimus-, kulttuuri- ja viestintäaloista Unescolle ja sen kautta järjestön muille jäsenmaille eri maanosissa sekä toisaalta vahvistaa Unesco-tuntemusta Suomessa. Toimikunnan sihteeristötehtäviä hoidetaan virkатыönä opetus- ja kulttuuriministeriön kansainvälisten asiain sihteeristössä.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Suomen Unesco-toimikunta	2
3. Toiminta.....	4
3.1. KOULUTUS	8
3.2. KULTTUURI.....	11
3.3. TIEDE.....	13
3.4. VIESTINTÄ	15
4. Hyödyllistä tietoa Unescosta	16

Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002

1. Johdanto

Joulukuussa 2014 nimitetty toimikunta jatkoi nelivuotiskauttaan (2015–2018) puheenjohtaja, kansanedustaja Jutta Urpilaisen johdolla ja kokoontui vuoden aikana viisi kertaa.

Suomi valittiin syksyllä 2017 Unescon hallintoneuvostoon kaudeksi 2018–2021. Toimikunta osallistui vuoden 2018 aikana Unescon hallintoneuvoston kevään ja syksyn istuntojen valmisteluun ja seurasi tehtyjen päätösten toimeenpanoa. Toimikunnan edustajat myös osallistuivat hallintoneuvoston istuntoihin. Vuoden suurimpia asiakokonaisuuksia oli pääjohtajan esittämä ja jäsenmaiden hyväksymä Unescon strateginen transformaatio.

Suomen ensimmäinen vuosi hallintoneuvostossa sujui hyvin. Suomi profiloitui maana, jota on helppo lähestyä ja jonka kanssa voi puhua vaikeistakin asioista. Suomella oli päätöksenteossa rakentava rooli. Vuotta leimasi myös se, että Yhdysvallat ja Israel jättivät Unescon vuoden 2018 lopussa. Erityisesti Yhdysvaltojen jättämä tyhjiö näkyi Unescon päätöksenteossa.

Toimikunta esitteli Unescon hallintoneuvostotyötä kansanedustajille Eduskunnassa sekä kaikille avoimessa tilaisuudessa opetus- ja kulttuuriministeriössä. Toimikunta järjesti yhdessä Helsingin Sanomien, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan, Kansallisarkiston ja Ranskan instituutin kanssa Maailman lehdistönvapauden päivän päätapauhtuman Sanomatalolla 3.5. Lisäksi toimikunnan jäsenet ja muut suomalaiset asiantuntijat osallistuivat Unesco-tapahtumiin ympäri maailmaa. Suomalaiset saivat myös tunnustusta: professori emerita Marja-Liisa **Swantz** sai Unescon alaisen elämäntyöpalkinnon yhteisöllisen osallistavan tutkimustyön kehittämisestä ja professori Esko **Kauppinen** sai ensimmäisenä suomalaisena Unescon nanotieteen palkinnon.

Suomen Unesco-suurlähettiläs Pekka **Puustisen** kausi Pariisissa päättyi vuoden 2018 lopussa ja hänen seuraajakseen nimitettiin ulkoasiainneuvos Tuomas **Tapio**.

Pohjoismainen Unesco-yhteistyö jatkui koko vuoden 2018 aktiivisena. Vuosittain järjestettävä laaja-alainen Pohjoismainen koordinaatiokokous järjestettiin Färsaarilla. Vuoden aikana jatkettiin myös kuukausittaisia videokokouksia muiden Pohjoismaiden kesken.

2. Suomen Unesco-toimikunta

Unescon perussäännön artiklassa 7 jäsenvaltioita veloitetaan perustamaan kansallinen toimikunta, jossa ovat edustettuina hallitus ja tärkeimmät koulutuksen, tieteen ja kulttuurin alaan kuuluvia kysymyksiä hoitavat kansalliset yhteisöt. 199 kansallista Unesco-toimikuntaa muodostavat koko maailman kattavan ainutlaatuisen yhteistyöverkoston. Suomeen perustettiin oma Unesco-toimikunta vuonna 1957 kansalliseksi neuvoa-antavaksi asiantuntijatoimikunnaksi ja yhteistoimintaelimeksi.

Valtioneuvosto kutsuu Suomen Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan ja lisäksi enintään yksitoista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja. Jäsenten lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita. Toimikunnan toimikausi on neljä kalenterivuotta. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puheoikeus. Kansallinen toimikunta on neuvoa-antava yhteistyöelin suhteessa Unescoon, valtioneuvostoon yleisesti ja opetus- ja kulttuuriministeriöön erityisesti.

Toimikunnan tehtävät on lueteltu Suomen Unesco-toimikunnasta vuonna 2002 annetun asetuksen (toimintakertomuksen liitteenä) toisessa pykälässä: ”Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetus- ja kulttuuriministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.

Toimikunnan kokoonpano vuosille 2015–2018 on vahvistettu valtioneuvoston päätöksellä 30.12.2014.

Toimikunta kokoontui vuoden 2018 aikana viisi kertaa: 13.2., 20.3., 17.9., 8.11. ja 11.12.

Puheenjohtaja

kansanedustaja Jutta Urpilainen

Jäsenet

pääsihteeri Reetta Kettunen, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

toimitusjohtaja Gunvor Kronman, Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus

pääjohtaja Päivi Kärkkäinen, Suomen Kansallisooppera (jäänyt eläkkeelle keväällä 2018)

toiminnanjohtaja Helena Laukko, YK-liitto

johtava asiantuntija Jarkko Lehtikainen, Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry

vastaava päätoimittaja, HS-säätiön hallituksen puheenjohtaja Kaius Niemi

pääjohtaja Jussi Nuorteva, Arkistolaitos, varapuheenjohtaja

erikoistutkija Pasi Saukkonen, Helsingin kaupunki

professori Hannu Savolainen, Jyväskylän yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta,

erityispedagogiikka

akatemiesihteerit Päivi Tikka, Suomen Tiedeakatemit

opetusneuvos Kristiina Volmari, Opetushallitus, Koulutustoimialan palvelut

Ulkoasianministeriön edustajana toimikunnan kokouksiin osallistui vastuuvirkamies Eero Väisänen YK- ja yleisten globaaliasioiden yksiköstä. Toimikunnan sihteeristötehtävistä vastasi opetus- ja kulttuuriministeriön kansainvälisten asiain sihteeristö, pääsihteerinä toimii kulttuuriasiainneuvos Zabrina Holmström. Muut toimikunnan sihteeristötehtäviä ja Unesco-asioita hoitavat virkamiehet kansainvälisten asiain sihteeristössä olivat vuonna 2018 erityisasiantuntija Hannu Vainonen, suunnittelija Kati Anttalainen ja kansainvälisen vaihdon sihteerit Paula Hannus ja Anna Kaikkonen. Toimikunnan sihteerinä alkuvuoden toimi erikoissuunnittelija Wiktoriina Hurskainen Museovirastosta ja loppuvuoden toimittaja ja opiskelija Elli Harju.

3. Toiminta

Unescon hallintoneuvoston 204. ja 205. istunnot

Suomi valittiin marraskuussa 2017 Unescon hallintoneuvostoon nelivuotiselle kaudelle. Hallintoneuvoston järjestäytymiskokouksessa Suomi valittiin jäseneksi Unescon yleissopimuksia ja suosituksia seuraavan CR-komitean ja kansalaisyhteiskuntakumppanuuksia käsittelevään NGP-komiteaan. Vuonna 2018 Suomi osallistui kevään ja syksyn hallintoneuvoston istuntoihin. Läntisestä vaaliryhmästä hallintoneuvostossa ovat Suomen lisäksi Portugali ja Turkki vuoteen 2021 sekä Iso-Britannia, Ranska, Kreikka, Italia ja Espanja vuoteen 2019. Yhdysvallat toimi hallintoneuvostossa järjestöstä eroamiseensa saakka vuoden 2018 loppuun.

Toimikunta keskusteli kevään ja syksyn hallintoneuvoistuntojen agendakohdista, antaen oman näkemyksensä oleellisissa kysymyksissä. Toimikunta korosti erityisesti YK:n Agendan 2030:n tavoitteiden ja koulutusta koskevan SDG4:n toteuttamista Unescon ohjelma-alueilla. Toimikunnan varapuheenjohtaja toimi lisäksi järjestön Maailman muisti -ohjelman hallitustenvälisessä IAC-komiteassa.

Unescon hallintoneuvoston 204. istunto järjestettiin Pariisissa järjestön päämajassa 4.-17.4.

Hallintoneuvoston istuntojen välinen valmistelukokous (*Preparatory Group*) järjestettiin Pariisissa 15.-16.3.

Uusi valmistelukokousmuoto korvasi kahden vuoden ajan toteutetun kokeilun, jolloin hallintoneuvostojen välillä pidettiin jopa kuusi valmistelevaa istuntoa. Pohjoismaiden keskinäinen istuntoa valmisteleva kokous järjestettiin Helsingissä 22.3.

Kevään hallintoneuvostoistunnon (204. istunto) agendan keskeisin asiakohta oli Unescon uuden pääjohtajan Audrey Azoulayn visio järjestön uudistamiseksi haasteellisessa rahoitustilanteessa.

Hallintoneuvoston alakomiteoista Suomi on jäsen Unescon normatiivista toimintaa ja Unescon toimialoilla tehtyjä ihmisoikeusrikkomuksia tarkastelevassa CR-komiteassa sekä kansalaisjärjestösuhteita käsittelevässä NGP-komiteassa. NGP-komitea tutkii mahdollisuutta avata hallintoneuvoston istuntoja aiempaa enemmän myös Unescon kumppanuusjärjestöille. Komiteassa todetaan myös kansalaisjärjestöt, joille Unescon pääjohtaja on hyväksynyt viralliset kumppanuussuhteet. Näiden joukossa on ensimmäisenä Suomesta Rovaniemellä Lapin yliopistossa toimiva korkeakoulujen UArctic –verkosto.

Muita asiakohtia olivat muun muassa kestävästä kehitystä edistävän koulutuksen globaalin toimenpideohjelman jatkosta päättäminen, globaalityökalun tarkastelu kestävästä matkailun arviointiin sekä uusien kohteiden vahvistaminen liitettäväksi Unescon maailmanlaajuiseen geopuistoverkostoon.

Istunnossa käsiteltiin myös maailman arkistoperintöä koskevan Maailman muisti –ohjelman uudistamista, Unescon osallistumista Maailman vesifoorumin yhteistyöhön sekä Mosulin kulttuuriperinnön suojelua.

Korkeakoulututkintojen tunnustamista koskevan globaalin yleissopimuksen viimeistelyyn perustettiin hallitustenvälinen komitea. Yleissopimus tuodaan yleiskokouksen hyväksyttäväksi marraskuussa 2019.

205. istunto järjestettiin 3.-17.10. Istunnon tärkeimpinä asioina käsiteltiin budjettiesitystä kaudelle 2020-2021. Lisäksi pääjohtaja Audrey **Azoulayn** strategista transformaatioprosessia päätettiin jatkaa. Jäsenmaille oli tärkeää varmistaa, että niitä konsultoidaan prosessin aikana. Muita asiakohtia olivat muun muassa Unescon toimien tarkastelu väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisyssä, kestävä kehityksen koulutustavoitteen (SDG 4) edistyminen ja toimet lukutaidon edistämiseksi, rahoitusvaikeuksista kärsivän, Genevessä sijaitsevan Unescon opetussuunnitelmainstituutin (IBE) toimintojen mahdollinen siirto toiseen maahan tai Unescon sihteeristöön Pariisiin.

Molemmissa hallintoneuvostoissa käsiteltiin Unescon toimia Palestiinalaisalueilla sekä Krimin alueella. Poliittisten asiakysymysten hoitaminen tapahtui ulkoministeriön johdolla.

Hallintoneuvostoa koskevat keskustelutilaisuudet

Toimikunta oli vuonna 2018 oheisjärjestäjä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä ulkoministeriön kanssa kahdessa tiedotus- ja keskustelutilaisuudessa liittyen Suomen jäsenyyteen Unescon hallintoneuvostossa.

Ensimmäinen tilaisuus oli 13.2. Eduskunnassa kansanedustajille järjestetty keskustelutilaisuus. Mukana Eduskunnan järjestäjävoimissa oli myös Eduskunnan kansainvälinen yksikkö.

Toinen tilaisuus oli 26.9. kaikille sidosryhmille suunnattu avoin ja laajapohjainen tapahtuma opetus- ja kulttuuriministeriön tiloissa. Tilaisuus pidettiin otsikolla ” *Missä mennään? - Suomen tavoitteet ja toiminta Unescon hallintoneuvostossa 2018–2021*”. Opetusministeri Sanni **Grahn-Laasonen**, toimikunnan puheenjohtaja Jutta **Urpilainen**, pääsihteeri Zabrina **Holmström**, suurlähettiläs Pekka **Puustinen** ja ulkoministeriön valtiosihteeri Matti **Anttonen** puhuivat tilaisuudessa. Yleisö osallistui keskusteluun tarkentavilla kysymyksillä.

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen avasi tilaisuuden. Kuva: OKM/Kati Anttalainen.

Strateginen transformaatio Unescossa

Pääjohtaja **Azoulay** esitteli keväällä suunnitelman Unescon strategiseksi transformaatioksi. Sen tavoitteena on tehdä Unescosta tehokkaampi ja vaikuttavampi. Toimikunta seurasi tarkoin prosessin kulkua.

Toimikunta korosti Suomen tavoitetta kehittää vahva, vaikuttava ja vakuuttava Unesco, jonka toiminta tukee täysmääräisesti YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 toimeenpanoa. Tämän mukaisesti Suomi tukee pääjohtajan pyrkimyksiä lisätä transformaation osana Unescon yhteistyötä yksityissektorin kanssa järjestön rahoituspohjan lauantamiseksi. Tähän on entistä paremmat edellytykset, kun Unescolla on ensi kertaa käytössään kaikki rahavirrat aiempaa paremmin erittelevä budjettikehys. Unescon rahoituksen vahvistamiseksi ja vakauttamiseksi Suomi korostaa läpinäkyvyyttä, laajempien YK-reformien huomioimista sekä toimivampia kumppanuuksia niin YK-järjestöjen välillä kuin yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Transformaation yhteydessä keskusteltavien järjestön läpileikkaavien teemojen osalta Suomi pitää tärkeänä transparenssin, naisten, tyttöjen ja tasa-arvon edistämistä sekä ihmisoikeusnäkökulman valtavirtaistamista kaikkeen Unescon toimintaan.

Partner's Forum

Unescon päämajassa Pariisissa järjestettiin 11.-12.9. ensimmäistä kertaa Unescon kumppanifoorumi Partner's Forum, jonka tarkoituksena on lisätä sektorit ylittävää vaikuttavuutta, tiivistää yhteistyötä muiden YK-toimijoiden kanssa ja houkutella lisää rahoittajia Unescon hankkeille. Osallistujia oli yli 1000. Foorumin eräänä "pilottina" voidaan nähdä jo parin vuoden ajan järjestetyt Unescon ja Pohjoismaiden keskinäiset rahoitusneuvottelut.

Suomen delegaation johtajana foorumitapahtumassa toimi alivaltiosihteeri Elina Kalkku ulkoministeriöstä. Opetus- ja kulttuuriministeriöstä tilaisuuteen osallistui delegaation jäsenenä toimikunnan pääsihteeri Zabrina **Holmström**. Toimikunta keskusteli tapahtuman järjestämisestä ja sen tuloksista pitäen tapahtumaa hyvänä. Se tarjosi mahdollisuuden Unescon jäsenmaiden välisiin ja muiden ulkopuolisten rahoittajien välisiin neuvotteluihin. Ohjelmassa ollut ”Speed dating” -osio oli sidosryhmätoimijoille konkreettista antia. Toimikunta korosti, että Suomesta voi löytyä varsin potentiaalisia rahoittajatahoja, kuten säätiöitä, joita Unescon toimintaan kytkeytyminen kiinnostaa. Toimikunta korosti samalla kaupunkien roolia, kun jatkossa kehitetään Unesco-yhteistyötä. Toisaalta jatkossa tapahtumalta toivotaan myös lisää selkeyttä. Etenkin potentiaalisten hallitusten ulkopuolisten rahoittajien kannalta Unescon tulisi panostaa viestintään.

Pohjoismainen Unesco-yhteistyö

Vuonna 2018 Suomi koordinoi pohjoismaista yhteistyötä ja järjesti Pariisissa kuukausittain kokouksia Pohjoismaiden delegaatioiden kesken sekä videokokouksia pääkaupunkien kesken. Suomi järjesti hallintoneuvostoon pohjoismaiset valmistelupalaverit Helsingissä 22.3. ja 25.9. sekä hallintoneuvostoistuntojen aikana pidetyt koordinaatiotapaamiset Pariisissa.

Pohjoismainen vuotuinen laajapohjainen Unesco-asioiden kokous järjestettiin pohjoismaisen rotaation mukaisesti Färösaarilla 22.-25.5. Suomi raportoi siellä hallintoneuvostotyöstä ja johti tiedeasioista käytyä keskustelua. Mukana opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoministeriön Unesco-asioista vastaavien keskeisten virkamiesten ohella toimikunnasta kokouksessa olivat Opetushallituksesta opetusneuvos Kristiina **Volmari**, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnasta pääsihteeri Reetta **Kettunen** ja Tiedeakatemiain neuvottelukunnasta pääsihteeri Päivi **Tikka**.

Suomen delegaatio pohjoismaisessa koordinaatiokokouksessa Färösaarilla. Kuva: OKM/Kati Anttalainen

Unesco-toimikuntien kansainväliset tapaamiset

Vuonna 2018 vietettiin ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 70-vuotisjuhlaa. Juhlavuosi korostui myös Sveitsin Unesco-toimikunnan 5.-7.9. Luganossa Sveitsissä järjestämässä Euroopan Unesco-toimikunnille suunnatussa kokouksessa, jonka aiheena oli *The "At Risk" notion within the UNESCO's mandate*. Toimikunnan pääsihteeri Zabrina **Holmström** ja toimikunnan varapuheenjohtaja, Kansallisarkiston johtaja Jussi **Nuorteva** osallistuivat. Nuortevaa oli pyydetty puhujaksi Memory at Risk -ohjelmaosuuteen aiheena *Safe Heaven for Sensitive Documents*.

Kenian Unesco-toimikunta isännöi Dianissa, Keniassa vuotuisen alueidenvälisen toimikuntien tapaamisen 19.–22.6. Pääsihteeri Zabrina **Holmström** osallistui tapaamisen sekä toimi raportojana yhdessä Ugandan Unesco-toimikunnan pääsihteerin Rosie **Agoin** kanssa. Edellinen tapaaminen järjestettiin Unescon yleiskokouksen yhteydessä marraskuussa 2017.

3.1. KOULUTUS

www.unesco.org/education

Vuoden aikana oli Unescon kaikilla toimintasektoreilla lukuisia tapahtumia, joista toimikunta oli tietoinen joko keskustellen niistä, seuraten niitä tai osallistuen niihin edustajiensa kautta.

Uusien Unesco-oppituolien hyväksyminen

Korkeakoulut voivat hakeutua Unescon verkostoihin ja perustaa UNESCO-oppituoleja. Hakemuksiin tarvitaan aina kansallisen Unesco-toimikunnan puoltokirje.

Suomessa on kuusi Unesco-oppituolia ja yksi UNITWIN-verkosto. Elokuussa Unesco hyväksyi Jyväskylän yliopiston professorille Pekka **Neittaanmäelle** tietotekniikkaa ja tietoyhteiskuntakehitystä sekä tiede- ja innovaatiotoimintaa taloudellisen ja politiikkakehittämisen näkökulmasta tarkastelevan oppituolin, *UNESCO Chair on Digital Platforms for Transforming Economies*. Toimikunta oli puoltanut hakemusta.

Helsingin yliopiston perustaman "UNESCO Chair" -neuvottelukunnan ensimmäinen kokous pidettiin 3.5. Kansleri Kaarle **Hämerin** johdolla neuvottelukuntaan on kutsuttu Unesco Chair/UNITWIN -ohjelmassa mukana olevien korkeakoulujen edustajat. Neuvottelukunnassa voi vaihtaa näkemyksiä muun muassa siitä, kuinka Unesco-oppituolit ja -verkostot voisivat Suomessa lisätä toimintansa vaikuttavuutta ja Unesco-näkyvyyttä.

Unesco-oppituolien kansainväliset yhteydet ovat myös tärkeitä. Esimerkkinä tästä Viktorian yliopistossa Kanadassa toimiva Unesco-oppituolin haltija (*UNESCO Chair in Community Based Research and Social Responsibility in Higher Education*) Budd **Hall** vieraili 29.-30.1. Suomessa ja tapasi muun muassa Helsingin yliopiston ja Suomen Akatemian tutkijoita. Oppituolin puitteissa haettiin kumppanuuksia muualta maailmasta uutta ”Knowledge for Change Global Consortium” varten.

Global Education Meeting

Ensimmäinen YK:n globaalin kestävän kehityksen 2030 -agendan koulutustavoitteiden (SDG 4) korkean tason globaali kokous (*Global Education Meeting, GEM*) pidettiin Brysselissä 3.–5.12. Unescolla oli merkittävä rooli kokouksessa.

Suomi osallistui GEM-konferenssiin valtiosihteeri Anna-Kaisa **Ikosen** johdolla. Valtuuskuntaan kuuluivat kansainvälisten asiain johtaja Jaana **Palojärvi** ja suunnittelija Kati **Anttalainen** opetus- ja kulttuuriministeriöstä, Opetushallituksesta opetusneuvos Kristiina **Volmari** (Suomen Unesco-toimikunnan jäsen) ja UM:n kehityspoliittiselta osastolta suurlähettiläs Tuula **Yrjölä**. Konferenssin loppuasiakirjaa käsitellään New Yorkissa kesällä 2019 järjestettävässä High Level Policy Forumissa (HLPF), koko 2030 agendan seurannan kannalta keskeisimmässä mekanismissa. Loppuasiakirja painottaa koulutuksen roolia koko 2030 agendan tavoitteiden edistämiseksi, ja keskittyy etenkin yhdenvertaisuuden edistämiseen.

Konferenssissa puhuttiin erityisesti oppimisen kriisistä ja tehostettujen keinojen löytämisestä sekä lukutaidon monimuotoisuudesta. Myös siirtolaisten ja pakolaisten koulutus oli konferenssin yhtenä pääteemana, Unescon vuotuisen Global Education Monitoring Report –raportin painotuksen mukaisesti.

GEM:iä valmistellut alueellinen kokous järjestettiin Strasbourgissa 24.10.2018. Kokoukseen osallistuivat opetusneuvos Maija **Innola** opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä erityisasiantuntija Aleksi **Kalenius** Suomen pysyvästä Unesco/OECD-edustustosta.

Lisätietoa konferenssista:

<https://en.unesco.org/events/global-education-2030-meeting>

Lukutaitoa koskevat tapahtumat

Vuoden 1968 lukutaitokampanjan 50-vuotiskutsuseminaari järjestettiin 7.12. Helsingin aikuisopistolla. Kampanja toteutettiin aikanaan Suomen Unesco-toimikunnan koordinaatiossa, Tansaniaan suuntautuvana

yhteispohjoismaisena varojen keräyksenä. Suomen Unesco-toimikunnan varapuheenjohtaja Jussi **Nuorteva** osallistui seminaariin ja esitti toimikunnan terveiset juhlayleisölle.

Toimikunta päätti lisäksi lukutaitokampanjan 50-vuotisseminaarin valmistelutyöryhmän aloitteesta esittää postille lukutaitoa koskevan teemapostimerkin laatimista ja julkaisemista maailman lukutaidon päivänä syyskuussa 2020, jolloin vietetään samalla myös Unescon 75-vuotisjuhlaa. Lukutaito on monella tavalla ajankohtainen teema myös tämän päivän Suomessa. Lukutaidon käsite on laajentunut monilukutaidoksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt vapaaehtoisrahoituksen Unescolle kohdistuen sihteeristön valmistelemaan globaaliin lukutaitostrategiaan.

Muita koulutusaiheisia tapahtumia

Jamaikalla järjestettiin 5. –9.11. Teachers Task Force (TTF) -opettajuusverkoston foorumi ”11th Policy Dialogue Forum”. Foorumi keskittyi opettajien kohtaamiin haasteisiin ja opetuksen laatuun. Suomi liittyi TTF-verkostoon joulukuussa 2017, ja Suomelta on toivottu näkyvää roolia. Teemana oli *Strengthening Teacher Education: A prerequisite for quality teaching and learning*. Foorumiin osallistuvat UNITWIN-verkostoa koordinoiva professori Tuija **Turunen** Lapin yliopistosta ja NGO-kumppanina Kirkon ulkomaanavun Opettajat Ilman rajoja -verkoston koordinaattori Inka **Hopsu**.

Opetushallituksessa 30. –31.8. järjestettiin kansallisen Unesco-kouluverkoston vuotuinen seminaari, jonka ohjelmaan myös Unesco-oppituolit Hannele **Niemi** (Helsingin yliopisto), Arto **Kallioniemi** (Helsingin yliopisto) ja Markku **Wilenius** (Turun yliopisto) osallistuivat. Seminaarin tavoitteina oli tukea kouluja jäsentämään toimintaansa ja osaamistaan Agenda 2030 mukaisesti erityisesti kolmella alueella: kestävä vuorovaikutus, ilmastoteot, kulttuuriperinnön vaaliminen ja uudistaminen.

Argentiinan Unesco-edustusto järjesti Pariisissa 14.–15.3. osana Argentiinan G20 -puheenjohtajuutta kansainvälisiä koulutuksen menestystarinoita esittelevän symposiumin ”*Success Stories - The reasons behind the outstanding school performance in top-ranked countries*”. Suomen kokemuksia esitteli kansainvälisten asiain johtaja Jaana **Palojärvi** opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

4. –7.9. järjestettiin Kazanissa, Venäjällä Unesco-kouluverkoston (ASPNet) Euroopan ja Pohjois-Amerikan osastojen alueellinen konferenssi ASP-verkoston 65. juhluvuoden kunniaksi. Opetushallituksesta konferenssiin osallistui opetusneuvos **Satu Elo**.

Kiinassa Shangaissa järjestettiin ”*International consultative meeting on integrated governance of lifelong learning*” -kokous 18. –19.10., johon Suomesta osallistui Unescon Learning cities -verkostossa mukana

olevan Espoon kaupungin kehitysjohtaja Kristiina **Erkkilä**. Espoo on mukana Unescon Kokouksen järjestivät Unescon elinikäisen oppimisen instituutti (UNESCO Institute for Lifelong Learning, UIL) yhdessä Kiinan kansallisen Unesco-toimikunnan kanssa.

Suomi edusti myös 9. –10.7. järjestetyssä Unescon kansainvälinen kestävä kehitystä edistävän koulutuksen (*Education for Sustainable Development, ESD*) konsultaatiokokouksessa Bangkokissa, Thaimaassa. Kokouksessa käsiteltiin Unescon suunnitelmaa uudeksi viitekehyykseksi vuoden 2019 jälkeen, kun nykyinen *Global Action Programme* päättyy. Kokoukseen osallistui opetusneuvos Jukka **Tulivuori** Opetushallituksesta.

Toimikunta osallistui kolmen suomalaisen palkintoehdokkaan valintaan Unescon ja Japanin yhteistyössä vuosittain jakaman kestävä kehitystä edistävän koulutuksen saajiksi (UNESCO-Japan Prize on Education for Sustainable Development, ESD). Palkinnot menivät vuonna 2018 Indonesiaan, Namibiaan ja Viroon.

Lisäksi Unesco-toimikunta päätti tukea hakemusta, jossa virtuaalisia oppimisympäristösovelluksia suunnitteleva suomalaisyritys "Thinglink" (perustajana Helsingin yliopistosta väitellyt Ulla Maaria **Engeström**) asetettiin ehdolle Unescon globaaliin UNESCO ICT in Education Prize –palkinnon saajaksi.

ThingLink on vuonna 2010 perustettu interaktiivisten kuvien julkaisualusta, joka tekee yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten kanssa maailmanlaajuisesti. Microsoftin kanssa yhteistyötä tekevällä yrityksellä on jo nyt laaja kattavuus, yli 30 miljoonaa käyttäjää kuukausittain. Palkintotulokset julkistetaan vuoden 2019 puolella.

3.2. KULTTUURI

www.unesco.org/culture

Maailmanperintökomitea

Maailmanperintökomitean 42. istunto pidettiin 24.6. –4.7. Manamassa, Bahrainissa. Kokoukseen osallistuvat tarkkailijoina erikoisasiantuntija Stefan **Wessman** Museovirastosta sekä maailmanperintökoordinaattori Susanna **Lindeman** Metsähallituksesta. Suomen kausi komiteassa päättyi 2017 ja Norja on pohjoismainen jäsen 2018–2021. Pohjoismainen yhteistyö maailmanperintöasioissa on tiivistä.

Aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen toimeenpano

Mauritiuksella järjestettiin 26.11.–1.12. hallitustenvälisen aineettoman kulttuuriperinnön suojelukomitean 13. istunto. Suomesta Museoviraston erikoisasiantuntija Leena **Marsio** osallistui istuntoon tarkkailijana.

Istunnossa uusiksi kohteiksi listalle valittiin muun muassa Jamaikan reggae-musiikki, Syyrian varjoteatteri ja Ruotsin Land-of-Legends-ohjelma. Reggae-musiikin valinta listalle ylitti uutiskynnyksen ympäri maailmaa, myös Suomessa.

Marsio esitteli sopimuksen toimeenpanoa ja Mauritiuksen istunnon antia Unesco-toimikunnan kokouksessa 11.12. Unesco yleissopimuksen aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta valmistui vuonna 2003, ja Suomi ratifioi sen 2013. Sopimuksessa on jo mukana 178 valtiota. Unescon määritelmän mukaan aineettomalla kulttuuriperinnöllä tarkoitetaan käytäntöjä, kuvauksia, ilmauksia, tietoa, taitoja sekä niihin liittyviä välineitä, esineitä, artefakteja ja kulttuurisia tiloja, jotka yhteisöt, ryhmät ja joissain tapauksissa yksityishenkilöt tunnustavat osaksi kulttuuriperintöään. Suomessa Museovirasto luettelo kotimaisia ja kansainvälisiä aineettomia eli eläviä perintöjä wikiluetteloon. Museovirasto myös viestii perinnöstä muun muassa järjestämällä seminaareja ja tekemällä oppimateriaalia sekä järjestämällä erilaisia kulttuuriperintöjä harjoittavia rinkejä. Suomella ei vielä ole kohteita kansainvälisellä listalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti Suomi valmistautuu esittämään listalle kahta kohdetta: saunomista (2019) ja kaustislaista viulunsoittoa (2020) sekä yhteispohjoismaisena kohteena limisaumaveneperinnettä (2019).

Keskustelussa kävi ilmi, että Syyria on yksi aktiivinen sopimuksen toimeenpanija. Unesco-toimikunnan mielestä tämä on tärkeää sodassa olevalle maalle. Vaarassa olevan kulttuurin pelastaminen on yksi mielenkiintoinen näkökulma sopimuksen toteuttamisen osalta. Toimikunnan mielestä aineettoman kulttuuriperinnön tutkimukseen tulee kiinnittää jatkossa enemmän huomiota sopimuksen toteuttamisen osana.

Lisätietoa aineettomasta kulttuuriperinnöstä:

[Elävän perinnön wikiluettelo](#)

Muita kulttuuriaiheisia asioita

Ohjelma-asiantuntija Jennifer **Rubis** UNESCOsta (*Section for Small Islands and Indigenous Knowledge (SC/PCB/SII)*) vieraili Helsingissä ja osallistui epäviralliseen alkuperäiskansojen edustajien kokoukseen 26.2.–1.3. Kokouksen järjesti Pohjoismaisen Ministerineuvoston NOAK-työryhmä (*the Nordic Council of Ministers' working group for global climate negotiations*).

Erikoistutkija Pasi **Saukkonen** vei toimikunnan terveiset Tampereen kaupungin järjestämään tilaisuuteen, jossa juhlistettiin Unescon koordinaatiossa vietettävää Kansainvälistä kulttuurisen monimuotoisuuden päivää. Tapahtuma järjestettiin 21.5. Museokeskus Vapriikissa. Tilaisuus oli suunnattu lukiolaisille.

Unescosta vieraili ohjelma-asiantuntija Laurella **Rinçon** (Movable Heritage and Museums Section) puhujana Siida-museossa Inarissa järjestetyssä seminaarissa *“Culturally and Socially Sustainable Museums: reframing the policies of representing indigenous Sami Culture”* 27. –30.8.

Unescon päämajassa Pariisissa järjestettiin 12. –15.12. kulttuurista moninaisuutta koskevan sopimuksen (ns. kulttuuridiversiteettisopimuksen) kansainvälisen komitean 12. istunto. Suomi valittiin 24-jäseniseen neuvostoon sopimuksen osapuolten yleiskokouksessa 4-vuotiskaudelle vuonna 2017. Neuvosto keskusteli etenkin sopimuksen rahaston ulkoisesta arvioinnista sekä sopimuksen toimeenpanoon suunnattavien resurssien vähyydestä. Istunnossa lanseerattiin myös sopimuksen toimeenpanon globaali seurantaraportti *Re-Shaping Cultural Policies*. Suomesta tapahtumaan lähti erityisasiantuntija Kimmo **Aulake** ja kulttuuriasianneuvos Laura **Mäkelä** opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Toimikunta myönsi tukensa hankkeelle, jossa valotaiteilija Kari **Kolalle** esitettiin statusta ”UNESCO Artist for Peace”. Hankkeella oli jo lukuisten toimijoiden puolto, mukaan lukien pääministerin kabinetti, Joensuun ja Jyväskylän kaupungit, Kansallismuseo sekä lukuisia kansainvälisiä valotaiteilijoita ja akateemisia toimijoita. Kolan teokset olivat esillä muun muassa Suomi 100 -juhlavuoden aikana (Luminous Finland 100). Asia ei edennyt tässä vaiheessa koska ”Artist for Peace” toiminnan säännöt ja toimintatavat tarkistetaan osana laajempaa YK:n ja Unescon toimintojen tarkistusta.

3.3. TIEDE

www.unesco.org/science

www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences

Tunnustuksia suomalaistutkijoille

Professori emerita Marja-Liisa **Swantz**, entinen Suomen Unesco-toimikunnan jäsen, vastaanotti 28.2. Unescon alaisen elämäntyöpalkinnon toimintatutkimuksen kehittämisestä. Historian ensimmäinen *Orlando Fals Borda* -palkinto on huomionosoitus Swantz'n jo tehdyistä ja edelleen jatkuvista saavutuksista. Palkintoraadin mukaan Swantz'n urauurtava työ muun muassa Tansaniassa opettajana kouluissa, yliopistossa ja naisten parissa toimineena vertautuu Orlando Fals Borda'n (Kolumbia) ja Paulo Freiren (Brasilia) teorioihin

Aalto-yliopiston professori Esko **Kauppinen** sai ensimmäisenä suomalaisena Unescon nanotieteen palkinnon 22.11. Palkinto annettiin Kauppiselle tunnustuksena huomattavasta myötävaikuttamisesta

nanotieteen ja -tekniikan alan kehitykseen. Pääsihteeri Zabrina **Holmström** oli paikalla Pariisissa palkinnonjakotilaisuudessa.

Vuosittain jaetaan ”L’Oréal-UNESCO For Women in Science Awards” –apuraha ansioituneille tiedettä edistäville naisille. Kansainvälisten apurahojen lisäksi jaetaan alueellisia tai kansallisia palkintoja. Vuonna 2018 L’Oréal Finland myönsi apurahan vuonna Turun yliopiston tutkijalle, biomatematiikan professori Laura Elolle.

Turun yliopiston tutkija, biomatematiikan dosentti Laura Elo kukitettuna For Women in Science 2018 -apurahan myöntämistilaisuudessa. (kuva: Päivi Tikka)

Muita tiedesektorin tapahtumia

Suomen Akatemia järjestetti Helsingissä EU:n ”The 2nd Water Joint Programming Initiative/ JPI 2018” konferenssin teemalla ”*Emerging pollutants in freshwater ecosystems*” 6. –7.6. Unescon hydrologisen IHP-ohjelman sihteeristöstä ohjelma-asiantuntija Sarantuyaa **Zandaryaa** osallistui tapahtumaan paneelipuhujana.

Tampereen teknillisen yliopiston Unesco-oppituolin haltija dosentti Tapio **Katko** järjesti kuudennen vuosiseminaarin 8.6. aiheena *Ways for Promoting Resiliency and Rehabilitation of Aging Infrastructure*. Unescon ohjelma-asiantuntija Sarantuyaa **Zandaryaa** osallistui myös tähän tapahtumaan. Zandaryaa tapasi myös ympäristöministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön edustajia, joiden kanssa keskusteltiin mahdollisuuksista lisätä Suomen ja Unescon välistä yhteistyötä vesikysymyksissä, mukaan lukien yksityissektorin toimijoiden osallistaminen.

Vantaan kaupungin edustajat vierailivat Unescossa Pariisissa kesäkuussa. Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen tapasi muun muassa yhteiskunta- ja humanististen tieteiden sektorin apulaispääjohtajan (ADG) Nada **Al-Naschiffin**, jonka kanssa keskustelivat mahdollisesta yhteistyöstä, esimerkiksi ICCAR- verkoston (*International Coalition of Inclusive and Sustainable Cities*) puitteissa.

Helsingissä pidettiin 3.–7.9. UArctic -kongressi, jonka avauspäivän teemana oli kestävän kehityksen tavoitteet. Aiheesta alusti pääministeri Juha **Sipilä** ja keskusteluun osallistui opetus- ja kulttuuriministeriön kansliapäällikkö Anita **Lehikoinen**. Toista kertaa järjestettävän tiedekonferenssin tämänkertaiset sisällöt heijastelivat Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajakauden painopisteitä. Unescon UNITWIN-statuksen sekä NGO-kumppanuuden omaavaa UArctic-verkostoa koordinoi Lapin yliopisto.

3.4. VIESTINTÄ

<http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/>

Maailman lehdistönvapauden päivä

Maailman lehdistönvapauden päivänä 3.5. järjestettiin tapahtuma Sanomatalon Mediatorilla. Tapahtuman pääjärjestäjät ja kumppanit olivat Helsingin Sanomat, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, Kansallisarkisto, Ranskan instituutti (*Institut français de Finlande*) ja Suomen Unesco-toimikunta. Puhujana oli muiden muassa Ranskan instituutin johtaja, Ranskan kulttuuriministerinäkin toiminut Jeannette **Bougrab**. Käsiteltäviä teemoja oli muun muassa lehdistönvapaus ja taiteellinen ilmaisunvapaus. Lehdistönvapauden päivän vuoden 2018 päätapahtuma järjestettiin Etiopiassa.

Maailman muisti -ohjelma

Politisoituneeksi ohjelmaksi Unescossa muodostunutta Maailman muisti -ohjelmaa (Memory of the World) käsiteltiin Pariisissa vuoden aikana hallintoneuvoston kokouksessa keväällä ja muissa tilaisuuksissa. Myös Suomen Unesco-toimikunta keskusteli asiasta. Toimikunnan varapuheenjohtaja Jussi **Nuorteva** on ohjelman asiantuntijakomitean (IAC) jäsen, Unescon pääjohtajan nimittämänä. Nuorteva kertoi toimikunnalle, että ohjelman toimintakyvyn palauttamiseksi tarvittaisiin poliittista ohjausta jäsenmaiden taholta, sillä listalle hyväksyttävät uudet kohteet pääjohtajalle esittelevä IAC-komitea ei voi olla vastuussa kohteisiin liittyvistä mahdollisista poliittisista herkkyyksistä. Keskeistä on luoda mekanismi, jolla asiantuntijat ja jäsenmaat saatettaisiin hedelmälliseen vuoropuheluun. Eräät jäsenmaat ovat toivoneet, että ohjelmaa kehitettäisiin

yleissopimuksen suuntaan, vaikka ohjelma on alkujaan haluttu pitää hallinnoltaan kevyenä. Toimikunta katsoi, että keskeistä on säilyttää ohjelma asiantuntijuuteen pohjautuvana.

IPDC – kansainvälisen tiedonvälityksen kehitysohjelma

Pariisissa järjestettiin kansainvälisen tiedonvälityksen kehitysohjelman IPDC:n (*International Programme of the development of Communication*) neuvoston 31. istunto 21.-22.11. Suomi on neuvoston jäsen vuoteen 2021 asti. Toimikunnan pääsihteeri Zabrina **Holmström** osallistui kokoukseen. IPDC-neuvoston uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Ruotsin Unesco- ja OECD-suurlähettiläs Anna Brandt. Lisäksi "IPDC Talks" -tilaisuus järjestettiin Tunisiassa 21.-22.9. Suomen ulkoministeriö osallistui tapahtuman rahoittamiseen.

4. Hyödyllistä tietoa Unescosta

Suomen maksuosuus ja muu tuki Unescolle

Suomen jäsenmaksu Unescolle maksetaan opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista. Vuonna 2018 Suomen jäsenmaksuosuus oli noin 1,4 miljoonaa euroa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista maksetaan Suomen sääntömääräiset maksut yleissopimusten rahastoihin: Unescon maailmanperinnön suojelusopimus, ns. diversiteettisopimus (kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskeva yleissopimus), aineettoman kulttuuriperinnön suojelusopimus sekä dopinginvastainen yleissopimus. Sopimusrahastoja tuettiin yhteensä noin 70 000 eurolla. Suomen vapaaehtoinen, ns. Unescon sääntömääräisen budjetin ulkopuolinen tuki Unescolle suoritetaan pääasiassa ulkoministeriön määrärahoista. Suomen vapaaehtoinen tuki Unescolle rahoituksesta vuodelle 2018 oli 1,2 miljoonaa EUR. Tuki ohjataan kansainväliselle viestinnän kehitysohjelmalle IPDC (*International Programme for the Development of Communication*, 200 000 EUR vuodessa) sekä CapED -instrumentin kautta - koulutusta koskevan SDG 4 –tavoitteen toimeenpanoon vähiten kehittyneissä maissa (1 milj. EUR vuodessa), erityisesti tyttöjen koulutusta ja ammatillista koulutusta edistäviin hankkeisiin.

Lisäksi Suomi (ulkoministeriö) tukee opettajankoulutushanketta Myanmarissa yli 800 000 EUR vuodessa ja rahoitti vuonna 2018 Tunisiassa järjestettyä sananvapauden keskittynyttä IPDC Talks -tapahtumaa.

Suomen jäsenyydet Unescon elimissä

Suomi oli vuonna 2018 jäsenenä seuraavissa Unescon hallitustenvälisissä elimissä, komiteoissa ja hallituksissa:

- Kansainvälisen tiedonvälityksen kehitysohjelman (International Programme for the Development of Communication, IPDC) hallitustenvälinen seurantaelin 2016–2019.
- Hallitustenvälinen bioetiikkakomitea (Intergovernmental Bioethics Committee, IGBC) 2016- 2019.
- Unescon hallintoneuvosto (Executive Board) marraskuusta 2017 alkaen (kausi marraskuuhun 2021 asti) ja sen osana hallintoneuvoston sopimuskomitea 2019 asti, joka tarkastelee myös ihmisoikeusvalituksia (Committee on Conventions and Recommendations, CR) sekä Unescon suhdetta kansalaisjärjestöihin edistävä komitea 2019 asti (Committee on Non-Governmental Partners).
- Liikuntakasvatuksen ja urheilun hallitustenvälinen komitea (CIGEPS, Intergovernmental Committee for Physical Education and Sport) 2017-2021.
- Kulttuuridiversiteettisopimuksen toteutusta ohjaava hallitustenvälinen komitea (Intergovernmental Committee for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions), 2017-2021.

Töihin tai harjoitteluun Unescoon

Unescon sihteeristöä johtaa pääjohtaja. Nykyisenä pääjohtajana aloitti ranskalainen Audrey Azoulay 15.11.2017. Vuonna 2018 Unescon sihteeristössä ja kentällä työskenteli yli 2000 henkilöä 170 eri maasta.

Unescon sihteeristöön valikoituu asiantuntijoita järjestön päätoimialoilta kulttuurin, koulutuksen, tieteiden ja viestinnän sektoreilta. Työmahdollisuuksia on kuitenkin myös hallinnon, rahoituksen, henkilöstöasioiden ja viestintäteknologian aloilla. Unescoon on mahdollista hakea palkattomaan harjoitteluun 1–4 kuukaudeksi. Harjoittelu on tarkoitettu ylempää korkeakoulututkintoa suorittaville opiskelijoille tai jatko-opiskelijoille, tutkijoille ja virkamiehille.

Unescon avoimet tehtävät julkaistaan järjestön rekrytointisivustolla, jonka kautta myös haetaan tehtäviin.

<http://en.unesco.org/careers/>

Suomalaiset Unescossa

Vuonna 2018 Unescon sihteeristössä Pariisissa työskentelivät hallinnollisissa asioissa talousyksikössä Anssi **Yli-Hietanen** (Treasurer), Katja **Konkola** kasvatusektorin henkilöstöyksikössä (Chief Human Resources Officer), sekä neuvonantaja Eero **Porko** (Procurement Advisor, Financial Policy Unit, Management of Support Services).

Viestintäsektorilla työskenteli asiantuntija Tarja **Turtia** Unescon Transformation-ohjelman projektipäällikkönä, pääjohtajan kabinetissa (Transformation Project Manager, Office of the Director General (CAB))

Kenttätöimistoista ja instituuteista Katja **Frostell** (Associate Publications Officer) työskenteli Unescon tilastoinstituutissa Montrealissa (UNESCO Institute for Statistics, UIS).

Apulaisasiantuntijana toimi Susanna **Kari** Unescon Maailmanperintökeskuksen Afrikka-yksikössä (Associate Expert in World Heritage Centre).

Tiina **Neuvonen** toimi apulaisasiantuntijana (Junior Professional Officer UNESCO Office in New York). (Dr) Anasse **Bouhlal** työskenteli asiantuntijana koulutussektorilla Beirutissa (Programme Specialist in Higher Education, Unesco Office in Beirut)

Tiina **Greggila-Jouini** toimi, assistenttina luonnontieteen sektorilla (Programme Assistant, Section on Earth Sciences and Geo-Hazards Risk Reduction, Division of Ecological and Earth Sciences, Natural Sciences Sector)

Pysyvä edustusto

Suomen pysyvä edustajana Unescossa ja OECD:ssa toimi suurlähettiläs Pekka **Puustinen**. Puustinen siirtyi toisiin tehtäviin vuoden 2018 lopussa, ja tammikuussa 2019 hänen seuraajanaan aloitti Tuomas **Tapio**. Edustustossa työskentelivät lisäksi erityisasiantuntija **Piia Immonen-Seuguenot**, erityisasiantuntija Aleksi **Kalenius** sekä assistentti Riitta **Carré**. Vuoden 2018 aikana edustustossa harjoittelijoina työskentelivät Anniina **Haaranen** 1.12.2017-28.2.2018 Turun yliopistosta, Sanna **Ahvo** 1.3.-2018-31.5.2018 Helsingin yliopistosta, Elina **Laiho** 1.6.-31.8.2018 Turun yliopistosta, Elli **Harju** 1.9.-30.11.2018 Tampereen yliopistosta ja Ellimaija **Tanskanen** 1.12.2018-28.2.2019 Helsingin yliopistosta.

Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002

Annettu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 11 päivänä kesäkuuta 1999 annetun perustuslain 119 §:n nojalla:

1 §

Suomen ja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön, jäljempänä Unesco, välisten yhteyksien hoidossa avustaa opetusministeriötä Suomen Unesco-toimikunta, joka toimii Unescon Suomen puolesta 10 päivänä lokakuuta 1956 allekirjoitetun perussäännön mukaisena kansallisena neuvoa antavana asiantuntijatoimikuntana ja yhteistoimintaelimenä.

2 §

Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- 1) toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- 2) Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- 3) Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- 4) muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetusministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- 5) Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.

3 §

Unesco-toimikunnan tulee vuosittain tehdä ehdotus toimintasuunnitelmaksi ja antaa kertomus edellisen vuoden toiminnasta.

4 §

Valtioneuvosto kutsuu Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan. Lisäksi valtioneuvosto kutsuu toimikuntaan enintään yksitoista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja.

Toimikunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Jäsenten lisäksi opetusministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita.

Opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puhevalta.

5 §

Unesco-toimikunta kokoontuu kokouksen puheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtajan lisäksi viisi muuta jäsentä on saapuvilla. Äänestettäessä asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

6 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajan ja jäsenten toimiaika on neljä kalenterivuotta kerrallaan. Jos puheenjohtaja tai jäsen eroaa kesken toimikauden, kutsuu opetusministeriö hänen tilalleen uuden puheenjohtajan tai jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

7 §

Unesco-toimikunnan sihteeristötehtävistä vastaa opetusministeriö. Toimikunnan pääsihteerinä toimii opetusministeriön määräämä virkamies, joka hoitaa tehtävää virkatehtävänä.

8 §

Unesco-toimikunta voi asioiden valmistelua varten asettaa työvaliokunnan.

Toimikunta voi järjestäytyä tehtäviensä, Unescon ohjelmien ja toimialojen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla jaostoihin tai työryhmiin, joiden puheenjohtajat toimikunta valitsee. Unesco-toimikunnalla on oikeus käyttää toimikuntaan kuulumattomia asiantuntijoita.

9 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajalle, jäsenille ja sihteereille sekä asiantuntijoille voidaan suorittaa kokouspalkkiota ja matkakustannusten korvausta opetusministeriön määräysten mukaan.

10 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan Suomen Unesco-toimikunnasta 11 päivänä maaliskuuta 1966 annettu asetus (163/1966) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Kulttuuriministeri Kaarina Dromberg Vanhempi hallitussihteeri Fredrik Forsberg

Suomen Unesco-toimikunta

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kansainvälisten asiain sihteeristö
PL 29, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. 0295 3 30004
Sähköposti: unesco@minedu.fi
www.minedu.fi

Suomen pysyvä edustusto UNESCO:ssa

Délégation permanente de Finlande auprès de l'UNESCO
1, rue Miollis
75015 Paris, France
Puh. +33-1-4568 3433
Sähköposti: sanomat.une@formin.fi
www.finlandunesco.org

UNESCO

7, place de Fontenoy
75352 Paris, France
Puh. +33-1-45 68 10 00
www.unesco.org

Suomen UNESCO-toimikunta
Finlands UNESCO-kommission
Finnish National Commission for UNESCO